

LA CLASSE D'ARQUITECTURA D'ANTONI CELLES

Isabel Moretó Navarro
Arquitecta

Les fonts per a l'estudi del que va poder ser la Classe d'Arquitectura d'Antoni Celles, impartida entre els anys 1815 i 1835, són conegudes i, en gran part, publicades per autors com ara Joan Bassegoda (1973 i 1974) i Josep M. Montaner (1990). En aquest context, la intenció de les presents consideracions no és descobrir cap font nova, sinó simplement assajar una mirada interrogativa i, sobretot, curiosa, sobre l'arquitectura feta a Barcelona pels alumnes de Celles.

Antoni Celles va néixer a Lleida i va estudiar arquitectura a l'Acadèmia de San Fernando de Madrid entre els anys 1793 i 1802. La Junta de Comerç, que l'any 1797 havia aconseguit l'autorització per a establir una Classe d'Arquitectura a Barcelona, va sufragar els darrers anys de Celles a Madrid i també la seva pensió a Roma, preparant-lo així perquè esdevingués el professor que havien de menester. Acabada l'etapa de la invasió francesa, Celles arribà a Barcelona i presentà el seu pla d'estudis l'any 1815, tot i que el discurs inaugural de la Classe no es llegí fins el dia 11 de setembre de 1817. Des d'aquest moment fins la seva mort, el 23 de desembre de 1835, Antoni Celles va impartir les primeres classes d'arquitectura que es donaven a la Barcelona moderna. Per la classe Celles passà gent com Josep Buxareu, que intervingué en la primera gran operació immobiliària burgesa a Barcelona, les anomenades Cases d'en Xifré; Josep Oriol Mestres, que treballà en la restauració de les esglésies dels Sants Just i Pastor i de Sant Jaume, en la façana neogòtica de la Catedral i en la reconstrucció del Liceu de 1862; Francesc Daniel Molina, autor de la Plaça Reial; Josep Casademunt, que succeí Celles com a professor d'arquitectura i que dibuixà els famosos plànols del convent de Santa Caterina; o Antoni Rovira i Trias, guanyador del concurs convocat per l'Ajuntament per fer front al Pla d'Eixample de Cerdà, aprovat a Madrid.

Josep Fontserè Domènech, un altre arquitecte que apareix en la relació d'alumnes matriculats a la Classe de Celles, va ser l'autor de l'edifici situat al carrer de Ferran núm. 30; l'anàlisi d'aquesta obra ens permetrà reflexionar sobre la manera com aquella generació d'arquitectes va afrontar el tema de l'obertura de la via transversal, la primera experiència d'esventrament del teixit medieval a Barcelona. Un cop haurem observat, des d'aquest exemple d'arquitectura construïda, els mecanismes compositius i geomètrics que es van posar en joc per tal d'induir uns efectes determinats sobre l'espectador-usuari, tornarem al mestre, per rastrejar en els seus escrits els criteris amb els quals orientava el gust dels seus alumnes. D'entre els diversos textos de Celles, ens centrarem en una sèrie de vuit articles publicats al *Diario de Barcelona* (1826-1827) i a la llum d'aquests intentarem entendre les opcions que prengueren els arquitectes que van conformar la ciutat reformada.

Davant del repte que va representar la construcció de l'Eixample, es produí més tard una reorientació metodològica que havia de permetre una millor adaptació a les noves circumstàncies: els criteris qualitius de Celles i la seva idea d'arquitectura cediren pas a la

construcció de la ciutat moderna, on dominava ja l'aspecte quantitatiu, com no podia ser d'altra manera.